

6. Зіненко К.А., Кобелева Т.О Система індикаторів оцінки економічної безпеки будівельного підприємства. *Інноваційна модернізація економіки України в умовах сворінтеграційних процесів*: матеріали 7-ї Міжнар. наук.- практ. інтернет-конф., 15-16 листопада 2022 р. / орг. ком.: О.І. Маслак [та ін.]; Кременчуп. нац. ун-т ім. М. Остроградського [та ін.]. Електрон. текст. дані. Кременчук, 2022. С. 376-379.

7. Перерва П.Г., Борзенко В.І., Кобелева Т.О. Інтелектуальна власність: магістерський курс: підручник. Харків : НТУ «ХП», 2019. 1002 с.

ТВЕРДЖЕННЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ПЕРСОНАЛУ, ЩО ПЕРЕВІРЯЮТЬСЯ ПІД ЧАС АУДИТУ УЧАСТІ ПІДПРИЄМСТВА В РЕАЛІЗАЦІЇ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ

Шерстюк О.А., доктор економічних наук, доцент,
Національний науковий центр
«Інститут аграрної економіки», м. Київ, Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-9866-511X>

Однією зі складових господарської діяльності підприємств є використання його ресурсів для цілей, пов'язаних з реалізацією бюджетних програм. Таке використання можливе на договірних та інших умовах, яке передбачає забезпечення існування обставин, що визначають зміст, характер та обсяг ресурсів підприємства, які можуть бути використані для реалізації бюджетних програм.

Реалізація бюджетних програм завжди має на меті досягнення певного набору характеристик економічних процесів та їх результатів. При цьому, відповідні параметри мають бути досягнуті у визначений термін, у певній послідовності, та мати вимірювані й певним чином контрольовані значення. Такі значення можуть бути отримані на основі належного сполучення ресурсів, якими володіють учасники програми.

З іншого боку, власники ресурсів, які передаються для реалізації програм, мають отримати певну компенсацію. Така необхідність обумовлюється економічним змістом господарських операцій, результати яких вимірюються показниками, на підставі яких визначаються ефективність фінансово-господарської діяльності, обґрунтованість управлінських рішень, ступінь відповідності поточних результатів очікуванням та ймовірність досягнення підсумкових прогнозних значень.

Зважаючи на викладене, існує потреба у здійсненні контрольних заходів, результати яких дадуть можливість визначити дотримання алгоритмів передачі ресурсів підприємствами, які залучені до реалізації бюджетних програм, цільового призначення та результативності їх використання, встановлення доцільності збереження планових значень обсягу та структури ресурсів часу, праці, матеріальних засобів та фінансових можливостей в інтересах досягнення цілей програми тощо.

Одним з механізмів здійснення зазначених та інших контрольних заходів є виконання аудиту участі підприємства в реалізації бюджетних програм. При цьому, аудит може здійснюватися незалежними суб'єктами (аудиторські фірми, приватні аудитори), внутрішніми аудиторами підприємств, а також – суб'єктами державного фінансового контролю.

Методика здійснення заходів аудиту передбачає, насамперед, ідентифікацію тверджень управлінського персоналу підприємства, які мають бути перевірені за допомогою аудиторських процедур. Результатами такої перевірки є висловлення суб'єктами аудиту думки про те, чи відповідають твердження управлінського персоналу критеріям оцінювання діяльності підприємства, зокрема – під час використання наявних ресурсів для реалізації бюджетних програм.

Насамперед, зазначені твердження мають стосуватися легітимності господарських операцій, що мають бути виконані підприємством. В цьому контексті аудитору необхідно перевірити:

- існування необхідності використання певного набору ресурсів підприємства для реалізації бюджетної програми. Серед іншого, мають бути досліджені зв'язки запланованих алгоритмів реалізації програми з потребою у використанні зазначених ресурсів;

- наявність правових підстав для передачі ресурсів підприємства для виконання бюджетної програми. Зокрема, це стосується таких аспектів, як існування затвердженої програми, факт укладання договорів з підприємством щодо використання його ресурсів, формалізації умов і параметрів окремих господарських операцій. Водночас, має бути досліджена наявність правових документів, що визначають внутрішні аспекти ініціювання відповідних господарських операцій, алгоритмів їх виконання, контролю та оцінювання одержаних результатів, документального оформлення, ведення обліку безпосередньо на підприємстві;

- формалізацію критеріїв досягнення цільових характеристик об'єктів, які мають бути досягнуті за результатами реалізації бюджетної

програми. Це стосується існування алгоритмів, відповідно до яких формуються цільові показники, що, як очікуються, характеризуватимуть як результати виконання програми в цілому, так і результати виконаних підприємством господарських процесів.

Друга група тверджень управлінського персоналу підприємства щодо його ролі у виконанні бюджетних програм стосуються відповідності показників, що характеризують фінансово-господарську діяльність під час реалізації бюджетної програми та її результати. До таких тверджень, на нашу думку, можуть бути віднесені:

- досягнення запланованих значень показників;
- дотримання термінів виконання господарських операцій та досягнення очікуваних результатів;
- визначення наявності ресурсів за структурою, обсягом та якісними характеристиками, формалізованими в інтересах суб'єктів реалізації бюджетних програм;
- дотримання алгоритмів використання ресурсів для реалізації бюджетних програм.

Ще одна група тверджень управлінського персоналу, що має перевірятися в процесі аудиту участі підприємства в реалізації бюджетних програм, має стосуватися заходів підготовки звітної інформації щодо використання ресурсів підприємства у відповідних процесах. Такі твердження стосуються різних видів інформації, яка розкривається у формах фінансової, управлінської, фіскальної, статистичної та іншої звітності. До зазначених тверджень відносяться:

- аспекти визнання факту здійснення господарських операцій та їх результатів;
- здійснення заходів оцінювання та вимірювання ресурсів підприємства, що використовуються в цілях реалізації бюджетних програм;
- розподілу результатів господарської діяльності та окремих операцій між звітними періодами;
- порядок розкриття даних у звітних формах для задоволення інформаційних потреб користувачів.

Стосовно зазначених та інших тверджень управлінського персоналу суб'єкти аудиту участі підприємства в реалізації бюджетних програм мають зібрати достатню кількість відповідних аудиторських доказів, які будуть підставою для висловлення професійної думки щодо адекватності відповідних даних.